

Polislik Mesleğine Yönelik İç-Grup Yanlılığı ve Tutumlar

Derya Hasta
Ankara Üniversitesi

Gökhan Arslantürk
Polis Akademisi
Kayseri Polis Meslek Yüksek Okulu

Özet

Bu çalışmada, polis meslek yüksek okulunda görev yapan polis memurları ile aynı okulda öğrenim görmekte olan birinci ve ikinci sınıf öğrencileri, kendilerini üniversite öğrencileriyle karşılaştırdıklarında sergiledikleri iç-grup yanlılığı ve polislik mesleğine ilişkin tutumları açısından karşılaştırılmıştır. Bulgular, birinci sınıfta okuyan öğrencilerin, sosyal ahlak boyutunda ikinci sınıfta okuyan öğrencilerden, olumlu sosyal ilişki boyutunda ise polis memurlarından daha düşük düzeyde iç-grup yanlılığına sahip olduğunu göstermiştir. Çalışmada ayrıca, polislik mesleğine ilişkin tutumların bütün gruplarda anlamlı olarak farklılaştığı anlaşılmıştır. Polislik mesleğine ilişkin en olumlu tutuma birinci sınıfta okuyan öğrenciler sahiptir. Onları sırasıyla, ikinci sınıfta okuyan öğrenciler ve polis memurları izlemektedir. Söz konusu bulgular ilgili yazın çerçevesinde tartışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Sosyal kimlik kuramı, iç-grup yanlılığı, mesleğe yönelik tutumlar

Abstract

In this study, police officers who work at the police vocational school and first and second year students of the same school were compared in terms of in-group biases and attitudes toward policing they displayed when they compared themselves with the other university students. The results revealed that the first year students have lower in-group biases than the second year students in the social moral dimension, and have lower in-group biases than the police officers in social relationships dimension. In addition, significant differences were found between the three groups in their attitudes towards a policing profession. The first year students had the most positive attitudes towards policing profession; the second year students and the police officers followed them respectively. The results were discussed in the light of the related literature.

Key words: Social identity theory, in-group bias, attitudes towards profession

Üniversite öğrencileri tarafından gerçekleştirilen hemen her türlü eylemde polis ve öğrenciler karşı karşıya gelmektedir. Sosyal kimlik kuramına göre bu durum, polislerin kendilerini iç-grup, üniversite öğrencilerini dış-grup olarak algılamalarına yol açacak ve onların, iç-grup yanlılığı sergilemeleriyle, bir diğer ifadeyle kendilerini üniversite öğrencilerinden daha olumlu değerlendirmeleriyle sonuçlanacaktır. Kuramın öngörüsü doğrultusunda çalışmada, polis meslek yüksek okulunda görev yapan polis memurları ile aynı okulda birinci ve ikinci sınıfta okuyan öğrencilerin, kendilerini üniversite öğrencileriyle karşılaştırdıklarında sergiledikleri iç-grup yanlılığı araştırılmaktadır.

Sosyal kimlik kuramına göre insanlar, kendilerini ve diğer insanları cinsiyet, yaş, din, dil, ırk ve meslek gibi farklı özellikler temelinde gruplandırma eğilimindedir. Sosyal sınıflandırma olarak isimlendirilen bu eğilim, sosyal çevreyi yapılandırmaya yardımcı olmakta ve sosyal davranışa rehberlik etmektedir (Billig ve Tajfel, 1973; Tajfel, 1978; 1982; Tajfel ve ark., 1971; Turner, 1975; 1982). Sosyal sınıflandırma, sosyal kimlik olumunda merkezi bir rol yüklenen iç grupla özdeşlemeyi de beraberinde getirmektedir. İnsanlar bir kez kendilerini bir grubun üyesi olarak tanımladıklarında, o gruba ilişkin sosyal bir kimlik geliştirmekte ve bu kimliğin olumlu olması için özel çaba göstermektedir.

Olumlu sosyal kimlik, üyesi olduğumuz iç-grup ve ilgili dış-gruplar arasında yaptığımız karşılaştırmalar sonucunda, kendi grubumuzu olumlu yönde ne kadar farklı algıladığımızla ilgilidir. Başka bir deyişle, olumlu bir sosyal kimlik, üyesi olunan iç-gruba ilişkin olumlu değerlendirmeler aracılığıyla oluşturulmaktadır. Bu nedenle, olumlu bir kimlik arayışı içinde olan bireyler, kendi gruplarıyla diğer gruplar arasında sosyal karşılaştırma yaparken kendi gruplarını kayırıp, diğer grupları küçümseme yönünde bir yanlılık sergilemektedir. Sosyal kimlik kuramını geliştiren Tajfel ve Turner'ın (Tajfel ve Turner, 1986; Turner, 1980; 1983) iç-grup kayırmacılığı olarak tanımladığı bu yanlılık, bireyin üyesi olduğu grubun diğer gruplar arasındaki konumuna bağlı olarak farklı düzeylerde ortaya çıkabilmektedir. Grubun konumunun, diğer gruplarla karşılaştırıldığında görmezden gelinemeyecek kadar düşük olduğu durumlarda, iç-grup kayırmacılığı yapmak güçleşmekte ve bunun bir sonucu olarak olumsuz bir sosyal kimlik geliştirilmektedir. Böyle durumlarda insanlar, gruptan ayrılmaya, olumlu özellik ya da değerlere sahip olarak algıladıkları başka gruplara katılma ve/ya da gruplarına ilişkin olumsuz bilişlerini değiştirerek mevcut gruplarını daha olumlu değerlendirmeye yönünde çaba göstermektedir.

İç-grup üyelerinin, gruplar arası rekabet sergilemeleri ya da ayrımcı tepkilerini harekete geçirmeleri için her hangi bir grubu dış-grup olarak algılamaları yeterlidir. Kuram, insanların sosyal karşılaştırma yaparken iç-grup

kayırmacılığı ve dış grup ayrımcılığı yönünde bir yanlılık göstermelerinin ardında, benlik saygılarını yükseltme gereksiniminin yattığını belirtmektedir. Kurama göre, insanlar özgüvenlerini ve benlik saygılarını korumaya güdülenmişlerdir. Kendilerine ilişkin olumlu değerlendirmeler yapma ve benlik saygılarını artırma yönündeki bu güdülerini, onların kendi gruplarını diğer gruplardan daha olumlu değerlendirme eğilimlerini de beraberinde getirmektedir. Başka bir ifadeyle, insanların ait oldukları grubu diğer gruplardan daha olumlu değerlendirme davranışlarının ardında yatan, gruplarının olumlu imajını paylaşarak benlik saygılarını artırma istekleridir (Kağıtçıbaşı, 2005; Tajfel, 1978). Bu durum iç-grup yanlılığı olarak adlandırılmaktadır (Oakes ve Turner, 1980; Turner, Brown ve Tajfel, 1979). İç-grup yanlılığı, iç-gruba duyulan olumlu hisler, iç-grubun üstünlüğü ve önceliği ile dış-grupla ilişkilendirilen olumsuz hisler bağlamında tanımlanmaktadır. Brewer'e göre (1999), iç-grup yanlılığı yaklaşık yüz yıldır sosyal psikolojinin en önemli araştırma konularından biridir.

Sosyal karşılaştırma ya da iç-grup yanlılığı konusunda sözü edilen çalışmalar, grubu oluşturan üyeleri bir araya getiren özellik her ne olursa olsun, iç grup yanlılığının tüm grupların ortak özelliği olduğuna ilişkin kanıtlar ortaya koymaktadır. Gruplar arasında yaşanan çıkar çatışmaları ya da düşmanca duygular, iç-grup yanlılığının ortaya çıkmasında etkin rol oynamaktadır. Sosyal kimlik kuramı bu gerçeği kabul etmekle birlikte, gruplar arası önyargı ya da ayrımcılığın yaşanması için gruplar arasında her hangi bir çıkar çatışması ya da düşmanlık bulunmasının zorunlu olmadığına vurgu yapmaktadır. Kurama göre, birbirini hiç tanımayan insanlar, tamamen keyfi olarak yaratılan gruplara rastlantısal olarak yerleştirildiklerinde de, iç grup kayırmacılığı ve dış grup ayrımcılığı ortaya çıkmaktadır. Kuram, yalnızca iki farklı gruba ait olmanın bile, iç grubu kayırma yoluyla ayrımcılığa neden olabileceğini ileri sürmekte, dış grubun varlığına ilişkin saf bir farkındalığın tek başına, iç-grubun rekabetçi ya da ayrımcı tepkilerinin harekete geçmesi için yeterli olduğunu belirtmektedir. En küçük grup paradigması olarak isimlendirilen bu durum, ilgili araştırmalar sonucunda (örn., Tajfel ve ark., 1971; Turner, 1975) çarpıcı bir biçimde belgelenmiştir.

Sosyal kimlik kuramının öngörüsüyle tutarlı olarak, bir grubun üyesi olmanın, iç-grubu kayırma yoluyla gruplararası ayrımcılığa neden olduğunu ortaya koyan çok sayıda araştırma bulunmaktadır. Örneğin, Dökmen'in (2000) kadın ve erkeklerle yürüttüğü bir çalışma, her iki grubun da kendileriyle aynı cinsiyetten olan insanları daha olumlu algıladığını göstermiştir. Türk ve Hollandalı ergenlerle yapılan bir diğer çalışmada, her iki etnik grup için iç-grup yanlılığının söz konusu olduğu ve çok kültürlü eğitime maruz kalmanın bu yanlılığı azalttığı gözlenmiştir (Verkuyten, 2003). İç-grup yanlılığına

eşlik eden beyin fonksiyonlarını inceleyen bir çalışmanın sonuçları ise, yeni iç-grup üyesini izleme durumunda amigdala, fusiform gyri, orbitofrontal korteks ve dorsal striatumda dış-grup üyesini izleme durumunda olduğundan daha fazla etkinlik gerçekleştiğini göstermiştir (Van Bavel, Parker ve Cunningham, 2008).

Örneklerden de anlaşılabilirliği gibi, her hangi bir gruba üyelik iç-grup yanlılığı ile sonuçlanabilmektedir. Sosyal bir varlık olan insanın üyeliği tek bir grupla sınırlı değildir. Sahip olduğu özellikler temelinde insan, aynı anda çok sayıda grubun üyesi olabilmektedir. Bu sosyal gruplardan meslek grupları, bireylerin tercihlerini yansıtmaları, onların yaşamlarını devam ettirecek maddi kaynakları sağlaması, günlük yaşamın önemli bir bölümünü kapsamaması ve kendi içinde geçerliliği bulunan özgün kurallara sahip olması nedeniyle, cinsiyet, biyolojik farklılıklar ya da kişilik özelliklerine dayalı gruplardan farklı bir yere sahiptir. Bu durum, kişinin grubuna hissettiği aidiyet ve kendi grubunu kayırması anlamına gelen 'iç grup yanlılığının mesleki gruplar bağlamında incelenmesini ilgi çekici hale getirmektedir. İç-grup yanlılığının incelendiği bu çalışmada, başta da değinildiği gibi iç-grup olarak polislik mesleği belirlenmiştir. Tüm üyeleri benzer iş değerlerini ve ortak deneyimleri paylaştığı için polislik mesleği, polis memurları tarafından bir "iç-grup" olarak görülmektedir (Zedeck ve ark., 1981). Polislik mesleği, gerek örgütsel yapısı, gerekse çalışma koşulları ile meslek grupları arasında özgün bir yere sahiptir. Polis memurları, mesleki yaşamları boyunca yoğun iş stresi ile ölüm, yaralanma, rehine olayları ve intihar girişimleri gibi çeşitli travmalara maruz kalmaktadır. Bu durum onların aile içi ilişkilerinin bozulmasına ve tükenmişlik yaşamalarına yol açmaktadır (Chen, 2009; Chopko, 2010; Euwema, Kop ve Bakker, 2004; Johnson, Tedd ve Subramanian, 2005; Storm ve Rothmann, 2003; Woody, 2006). Oldukça güç koşullarda görev yapan polisler, ülkemizde özellikle toplumsal olaylara müdahale ederken orantısız güç kullandıkları için eleştirilerin hedefi olmaktadır (Anadolu Ajansı, 2011a; 2011b; HaberTürk, 2011; TRT, 2011). Singer ve Singer'in (1985) polis memurları ve üniversite öğrencileri ile yürüttüğü çalışma, üniversite öğrencilerinin polisleri önyargılı, otoriter, muhafazakâr ve kuşkucu gibi sıfatlarla nitelendirme eğiliminde olduğunu, polis memurlarının da üniversite öğrencileri tarafından bu şekilde tanımlanmayı beklediğini ortaya koymaktadır. Dökmen de (1997), katılımcılarının büyük bölümünü üniversite öğrencilerinin oluşturduğu çalışmada benzer bulgulara ulaşmıştır. Polis Akademisi'nde okuyan öğrencilerin de dahil olduğu bu çalışmada, polislerin kendileri dışındaki gruplar tarafından genel olarak olumsuz algılandığı anlaşılmıştır. Bu bilgiler ve Türkiye'de, polislerle eylem yapan öğrencilerin sık sık karşı karşıya geldikleri dikkate alındığında, polislerin kendilerini iç-grup, üniversite öğrencilerini

ise dış-grup olarak algılaması neredeyse kaçınılmazdır.

Lipponen ve Leskinen'in (2006) çalışması mesleki iç-grupların varlığına işaret etmektedir. Bununla tutarlı olarak, Zedeck ve arkadaşlarının çalışması (1981), polis olmak için okuyan öğrencilerle, çalışan polis memurları arasında iş değerleri açısından farklılaşma olduğunu göstermiştir. Bu nedenle çalışmada, kendilerini polis adayı olarak algıladıkları için polislik mesleğini iç-grupları olarak gören (Dökmen, 1997), ancak iş değerleri açısından çalışan polislerden farklılaşan Polis Meslek Yüksek Okulu (PMYO) öğrencileri, polislerden ayrı bir grup olarak ele alınmıştır.

PMYO'ların ders programına bakıldığında, birinci sınıfta okuyan öğrencilerin ağırlıklı olarak "Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Türk Dili, İngilizce, Ceza Hukuku, Disiplin Hukuku, Hukuk Başlangıcı ve Bilgisayar" gibi giriş dersleri aldığı; ikinci sınıfta okuyan öğrencilerin ise "Adli Soruşturma ve Yazışma, Bilgisayar ve Yazışma, Okul- Kadro uygulamaları, Mesleki İngilizce, Olay Yeri Koruma ve Kriminalistik" gibi birinci sınıfta aldıkları derslerin daha çok mesleğe uyarlanmış halini ya da uygulamalı ve mesleğe yönelik dersler aldıkları görülmektedir (Polis Akademisi Başkanlığı, 2010). Türkiye'de PMYO'lardaki öğrenim süresi iki yıldır ve eğitimlerini başarıyla tamamlayan adaylar polis memuru olarak göreve başlamaktadır. Birinci sınıfı bitiren yükseköğretim öğrencileri yaz tatilinde en az bir ay süreyle il emniyet müdürlükleri bünyesinde uygulamalı eğitim (staj) görmektedir. Bu öğrenciler tatilde, buldukları bölgedeki polis merkezlerinde staj yapmakta, okulda öğrendikleri kuramsal bilgileri uygulamaya alanağı bulmaktadır (Şahin, 2007; pa.edu.tr, 2011). Hem daha mesleki dersler görmeleri, hem de staj eğitimi alarak mesleki tecrübe kazanmaları, PMYO ikinci sınıf öğrencilerini birinci sınıfta okuyan öğrencilerden daha deneyimli kılmaktadır. Bu nedenle çalışmada, yalnızca polis memurları ve öğrencileri değil, PMYO'da birinci ve ikinci sınıfta okuyan öğrenciler de ayrı gruplarda ele alınmıştır.

Çalışmada temel olarak, polis memurları ve PMYO öğrencilerinin iç-grup yanlılığını incelemek hedeflenmiştir. Bu nedenle, üniversite öğrencilerinden polislerin kendilerini karşılaştıracakları dış-grup olarak yararlanılmış, onların iç-grup/dış- grup değerlendirmelerini öğrenmek adına herhangi bir işlem yapılmamıştır. Araştırmada, birinci ve ikinci sınıfta okuyan PMYO öğrencileri ile polis memurları iç-grup yanlılığı açısından karşılaştırılmıştır. Kesitsel yöntem kullanılarak yapılan çalışmada, mesleğin değişik aşamalarında gözlenen iç-grup yanlılığı farklılıklarını saptamak ve kısmen de olsa polisleri daha yakından tanımak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda çalışmada, 'bireyin gruba olan bağlılığının, grup sürecini ne ölçüde deneyimlediği ve grup içinde ne derece etkin olduğu ile ilişkili olduğu' (Hortaçsu, 1998; Kağıtçıbaşı, 2005) bilgisiyle de tutarlı olarak şu

denence sınınmıştır: *Katılımcı grupları içinde, iç-grup yanlılığı, iç-gruba ilişkin olumlu algı ve dış gruba ilişkin olumsuz algı düzeyi en yüksek olanlar polis memurlarıdır. Onları sırasıyla, ikinci sınıfta okuyan öğrenciler ve birinci sınıfta okuyan öğrenciler izlemektedir.*

Temel amacına ek olarak çalışmada, polis meslek grubuna yönelik iç-grup yanlılığı ile polislik mesleğine ilişkin tutumlar arasındaki ilişki de incelenmiştir. Tutum nesnesine dair olumludan olumsuza doğru farklı düzeylerde değerlendirmeleri yansıtan tutumlar, tutum nesnesine yaklaşma ya da ondan kaçınma konusunda da etkilidir. Tutumlar ayrıca, grup üyelerine yönelik değerlendirmeler aracılığıyla grupların oluşumuna katkı sağlamakta ve bireylerin uyum sağlamlasını kolaylaştırıcı nitelikleri ile sosyal çevrenin düzenlenmesinde yardımcı olmaktadır (Sakallı, 2001; Visser, 2004). Bu durum, tutumların farklı değişkenler üzerindeki etkisini incelemeyi önemli hale getirmektedir. Nesnesi bireyin mesleği ve işi olan mesleki tutumlar ya da iş tutumları, çalışanın işine bağlılığını, işinden duyduğu memnuniyeti, işine dair inanç ve duyguları içermektedir. Mesleki tutumların sıklıkla, iş doyumunu ile birlikte ele alındığı, örgütsel durum (iş ortamı ve olanaklar), kişilik ya da mizaç, kültür ve ülke gibi değişkenlerle ilişkisi üzerinde durulduğu anlaşılmaktadır (Erez, 1994; Harrison, Newman ve Roth, 2006; Judge ve Kammeyer-Mueller, 2012; Jayan, 2006; Riketta, 2008; Saari, ve Judge, 2004; Schleicher, Watt ve Greguras, 2004). Mesleğe ilişkin tutumlar ile mesleğe yönelik algılar arasındaki ilişkinin ise sınırlı sayıda çalışmaya konu olduğu gözlenmektedir. Bu çalışmalardan birinde, ilköğretim okulu öğretmenlerinin mesleki tutumları ile okul iklimine yönelik görüşleri arasındaki ilişki araştırılmış ve öğretmenlerin mesleki tutumları olumlu yönde arttıkça okul iklimine yönelik görüşlerinin olumluluk düzeyinin de arttığı belirlenmiştir (Şahin ve Yavuz, 2009). Çalışmanın konusunu oluşturan polislik mesleğine ilişkin iç-grup yanlılığı, aynı zamanda bu mesleğe ilişkin tutumları da yansıtmaktadır. Ancak ülkemizde bu iki değişken arasındaki ilişkiyi polislik mesleği bağlamında bir arada inceleyen bir çalışma tespit edilememiştir. Bu nedenle araştırmada sınıanan bir diğer denence de şudur: *Polislik mesleğine yönelik olumlu tutumlar arttıkça, bu tutumun nesnesi olan iç-gruba ilişkin yanlılık da artmaktadır. Katılımcı grupları içinde polislik mesleğine yönelik en olumlu tutuma polis memurları sahiptir. Onları sırasıyla, ikinci ve birinci sınıfta okuyan öğrenciler izlemektedir.*

Yöntem

Örnekleme

Araştırmaya, Kayseri PMYO'da öğrenim görmekte olan 264 öğrenci ve aynı okulda görev yapan 77 polis memuru olmak üzere toplam 341 kişi katılmıştır. Hepsi

erkek olan katılımcıların yaş aralığı 18-51, yaş ortalaması ise 24.77'dir ($S = 7,70$). Katılımcıların 144'ü (% 42.2) birinci sınıf, 120'si (% 35.2) ikinci sınıf öğrencisi, 52'si (% 15.2) polis memuru ve 25'i (% 7.3) rütbeli personelidir. Öğrencilerin 66'sı (% 19.4) lisenin hemen ardından, 89'u (% 26.1) lisenin ardından bir süre ara verdikten sonra, 98'i (% 28.7) bir üniversiteyi yarıda bırakarak, 11'i (% 3.2) ise bir üniversiteden mezun olarak PMYO'ya gelmiştir. Polis memurları ve rütbeli personelin eğitim durumuna bakıldığında ise 3'ünün (% 3.9) lise, 28'inin (% 36.4) ön lisans, 43'ünün (% 55.8) lisans ve 3'ünün (% 3.9) lisanüstü düzeyde eğitim gördüğü belirlenmiştir. Verilerin analizi aşamasında, polis memurları ve rütbeli personel aynı grup içinde değerlendirilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu. Bu formda, katılımcılara yaş ve mesleki konum gibi bazı demografik özelliklerini saptamaya yönelik sorular sorulmuştur. Formda ayrıca, öğrencilerin PMYO'ya ne zaman başladıklarını, polislerin ise hizmet sürelerini ve eğitim durumlarını belirlemeye yönelik sorular yer almıştır.

Kişisel Algısı Ölçeği (KAÖ). Dökmen tarafından (1997), kişi ya da gruplara yönelik algıyı ölçmek amacıyla geliştirilmiştir 7 basamaklı (1 "en olumsuz", 7 "en olumlu" algı) Likert tipi ölçek, 34 karşıt sıfat çiftinden oluşmaktadır. Ölçeğin özgün çalışmasında hesaplanan iç tutarlılık katsayısı (Cronbach alfa) .96, bu çalışma için hesaplanan iç tutarlılık katsayısı ise .94'tür. Ölçek, "sosyal ahlak", "olumlu sosyal ilişki", "olumsuz sosyal ilişki" ve "dış görünüm" olmak üzere 4 alt ölçekten oluşmaktadır. Sosyal ahlak alt ölçeği, "haksever, cesaretli ve merhametli" gibi sıfatları içermektedir. Olumlu sosyal ilişki alt ölçeğinde, "nazik, görgülü ve uyumlu" gibi sıfatlar yer almaktadır. Olumsuz sosyal ilişki alt ölçeğinde "kinci, kuşkucu ve gülünç" gibi sıfatlar bulunurken, dış görünüm alt ölçeğini "pasaklı, kirli ve şık" sıfatları oluşturmaktadır. Bu alt ölçeklere ait Cronbach alfa katsayıları .64 ile .94 arasında değişmektedir. Söz konusu alt ölçekler için bu çalışmada hesaplanan iç tutarlılık katsayıları ise sırasıyla .92, .87, .75 ve .65 olarak belirlenmiştir.

Ölçek toplam puanı hesaplanırken 9 maddenin ters kodlanması gerekmektedir. Ölçekten alınan puanlar arttıkça, olumlu algı düzeyi de artmaktadır. Ancak, ters kodlanan maddeler nedeniyle olumsuz sosyal ilişki alt boyutunda, alınan yüksek puanlar düşük düzeyde olumsuz sosyal ilişki algısına karşılık gelmektedir. Bu çalışmada KAÖ'den, katılımcıların "sosyal ahlak", "olumlu sosyal ilişki", "olumsuz sosyal ilişki" ve "dış görünüm" açısından iç-grup yanlılıklarını, iç-gruba (polislere) ilişkin algılarını ve dış-gruba (üniversite öğrencileri) ilişkin algılarını saptamak için yararlanılmıştır. Katılımcıların ölçekten aldıkları iç-grup yanlılığı puanları, iç-grup ve dış-grup algı puanları arasındaki fark hesaplanarak sap-

tanmıştır. Başka bir deyişle, iç-grup yanlılığı puanları “polis algısı - üniversite öğrencisi algısı” formülü ile belirlenmiştir. Bunun için katılımcılar KAÖ’yü bir kez kendileri, bir kez de üniversite öğrencileri için doldurmuşlardır.

Polislik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği (PMİ-TÖ). Polislik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği (PMİTÖ), Murat ve Uygun (2004) tarafından polislik mesleğine ilişkin tutumları ölçmek amacı ile geliştirilmiştir. Beş dereceli ve Likert tipi olan ölçek 33 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı .96’dır. Bu çalışmada ise ölçeğin iç tutarlılık katsayısı .95 olarak belirlenmiştir. Ölçekte yer alan 13 madde ters kodlanmaktadır. Çalışmada PMİTÖ’den, polislik mesleğine yönelik tutumları ölçmek için yararlanılmıştır.

İşlem

Araştırmanın veri toplama aşaması, Polis Akademisi Başkanlığından gerekli izinler alındıktan sonra gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar, araştırmanın amacı ve uygulama konusunda bilgilendirilmiş ve araştırmaya

katılmaları konusunda onayları alındıktan sonra uygulamaya geçilmiştir. Veri toplama araçları öğrencilere sınıf ortamında ve okulun sosyal alanlarında, polis memurlarına ise iş ortamlarında verilmiştir. Uygulama sırasında, katılımcıların araştırmayla ilgili soruları yanıtlanmış, onlardan kimliklerinin belirlenmesine yol açacak herhangi bir bilgi alınmamıştır. Ölçeklerin uygulanması yaklaşık olarak 15-20 dakika sürmüştür.

Bulgular

Çalışmada, PMYO’da eğitim gören birinci ve ikinci sınıf öğrencileri ile polis memurlarını KAÖ’nün alt ölçekleri ve PMİTÖ’den aldıkları puanlar açısından karşılaştırmak amacıyla çok değişkenli varyans analizi (MANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları, polislik mesleğinde geline aşamanın bazı bağımlı değişkenler üzerinde anlamlı etkisi olduğuna işaret etmiştir (Wilks’ $\lambda = .55$, s.d. = 18-660, $F = 12.86$, $p < .01$). Bulgular, sosyal ahlak boyutunda iç-grup yanlılığı ($F_{2,338} = 3.74$, $p < .05$, $\eta^2 = .02$), olumlu sosyal ilişki boyutunda iç-grup

Tablo 1. Örneklem Gruplarının Polislik Mesleğine İlişkin Tutum, Polislere İlişkin Algı, Üniversite Öğrencilerine İlişkin Algı ve İç-Grup Yanlılığı Puanları Açısından Karşılaştırılması

	1. Sınıf Öğrencileri (n = 144)		2. Sınıf Öğrencileri (n = 120)		Polis Memurları (n = 77)		Özet ANOVA	
	Ort.	S	Ort.	S	Ort.	S	F	η^2
İç-Grup Yanlılığı								
Sosyal ahlak	44.51a	27.04	52.96b	27.27	50.02ab	18.43	3.74*	.02
Olumlu sosyal ilişki	19.43a	14.95	23.69ab	14.40	26.21b	12.52	6.38**	.04
Olumsuz sosyal ilişki	14.78	12.92	14.40	11.28	12.69	14.20	.72	.00
Dış görünüm	6.43	5.88	6.82	5.45	5.09	5.19	2.36	.01
Polislere İlişkin Algı								
Sosyal ahlak	104.72a	8.97	99.62b	13.45	95.36c	12.28	17.70**	.10
Olumlu sosyal ilişki	50.58a	5.90	46.37b	8.66	45.54b	7.13	16.62**	.10
Olumsuz sosyal ilişki	35.24a	8.65	32.22b	7.71	32.18b	8.07	5.70**	.03
Dış görünüm	17.76a	3.41	17.92a	3.45	16.12b	3.34	7.57**	.04
Öğrencilere İlişkin Algı								
Sosyal ahlak	60.21a	24.69	46.65b	21.75	45.34b	13.11	17.88**	.10
Olumlu sosyal ilişki	31.15a	12.96	22.67b	12.55	19.33b	7.35	30.62**	.15
Olumsuz sosyal ilişki	20.46a	8.18	17.82b	7.25	19.50ab	7.62	3.84*	.02
Dış görünüm	11.34	4.50	11.10	4.20	11.03	3.60	.17	.00
Polislik Mesleğine İlişkin Tutum	144.16a	14.37	136.20b	20.60	118.62c	25.83	42.37**	.20

* $p < .05$, ** $p < .01$

Not. Farklı harfler ortalamalar arasında anlamlı farklılığa işaret etmektedir.

yanlılığı ($F_{2,338} = 6.38, p < .01, \eta^2 = .04$), polislere ilişkin sosyal ahlak algısı ($F_{2,338} = 17.70, p < .01, \eta^2 = .10$), polislere ilişkin olumlu sosyal ilişki algısı ($F_{2,338} = 16.62, p < .01, \eta^2 = .10$), polislere ilişkin olumsuz sosyal ilişki algısı ($F_{2,338} = 5.70, p < .01, \eta^2 = .03$), polislere ilişkin dış görünüm algısı ($F_{2,338} = 7.57, p < .01, \eta^2 = .04$), öğrencilere ilişkin sosyal ahlak algısı ($F_{2,338} = 17.88, p < .01, \eta^2 = .10$), öğrencilere ilişkin olumlu sosyal ilişki algısı ($F_{2,338} = 30.62, p < .01, \eta^2 = .15$), öğrencilere ilişkin olumsuz sosyal ilişki algısı ($F_{2,338} = 3.84, p < .05, \eta^2 = .02$) ve polislik mesleğine ilişkin tutum ($F_{2,338} = 42.37, p < .01, \eta^2 = .20$) puanları üzerindeki, polislik mesleğinde gelen aşama etkisinin anlamlı olduğunu göstermiştir. Puanlar arasında gözlenen farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek için Scheffe Testi kullanılarak yapılan çoklu karşılaştırma sonuçları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1’den de anlaşılacağı gibi, gruplar, *iç-grup yanlılığının sosyal ahlak boyutu* açısından karşılaştırıldıklarında, birinci sınıfta okuyan öğrencilerin, sosyal ahlak boyutunda ikinci sınıfta okuyan öğrencilerden daha az iç-grup yanlılığı gösterdiği belirlenmiştir. Polis memurları ile birinci ve ikinci sınıfta okuyan öğrenciler arasındaki sosyal ahlak boyutuna ilişkin iç-grup yanlılığı düzeyi farkı ise anlamlı değildir. Ayrıca, birinci sınıfta okuyan öğrencilerin *olumlu sosyal ilişki boyutuna ilişkin iç-grup yanlıklarının* polis memurlarınınkinden daha düşük olduğu gözlenmiştir. İkinci sınıfta okuyan öğrenciler ise bu değişken açısından birinci sınıfta okuyan öğrencilerden ve polis memurlarından anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Gruplar arasında gözlenen olumsuz sosyal ilişki ve dış görünüme ilişkin iç-grup yanlılığı farklılıklarının ise anlamlı olmadığı belirlenmiştir.

Katılımcı grupları *polislere ilişkin sosyal ahlak algısı* açısından karşılaştırıldıklarında, polisleri sosyal ahlak açısından en olumlu algılayanların birinci sınıfta okuyan öğrenciler olduğu, onları sırasıyla, ikinci sınıfta okuyan öğrenciler ve polis memurlarının takip ettiği tespit edilmiştir. Sonuçlar, *polislere ilişkin olumlu sosyal ilişki algısı* açısından incelendiğinde, birinci sınıfta okuyan öğrencilerin polisleri sosyal ilişki bağlamında, ikinci sınıfta okuyan öğrencilerden ve polis memurlarından daha olumlu algıladıkları gözlenmiştir. İkinci sınıfta okuyan öğrenciler ve polis memurları arasında gözlenen polislere ilişkin olumlu sosyal ilişki algısı farkı ise anlamlı değildir.

Birinci sınıfta okuyan öğrencilerin *polislere ilişkin olumsuz sosyal ilişki algısı* da benzer şekilde diğer iki grubunkinden anlamlı olarak yüksektir. Yöntem kısmında da belirtildiği gibi, olumsuz sosyal ilişki algısı boyutundan alınan puanlar yükseldikçe, olumsuz sosyal ilişki algısının düzeyi düşmektedir. Başka bir ifadeyle, polislere ilişkin olumsuz sosyal ilişki algı düzeyi en dü-

şük olan grup birinci sınıfta okuyan öğrencilere aittir. Bu değişken açısından da ikinci sınıfta okuyan öğrenciler ve polis memurları arasında anlamlı bir farklılık belirlenmemiştir. Grupların *polislerin dış görünümüne ilişkin algı* puanları karşılaştırıldığında, birinci ve ikinci sınıfta okuyan öğrencilerin polisleri, dış görünüş açısından polis memurlarından daha olumlu algıladıkları saptanmıştır. Birinci ve ikinci sınıfta okuyan öğrencilerin polislerin dış görünümüne ilişkin algıları ise anlamlı bir farklılık göstermemiştir.

Gruplar, *öğrencilere ilişkin sosyal ahlak algısı, öğrencilere ilişkin olumlu sosyal ilişki algısı* açısından karşılaştırıldıklarında, her iki değişken açısından PMYO birinci sınıf öğrencilerinin üniversite öğrencilerini PMYO ikinci sınıf öğrencilerinden ve polis memurlarından daha olumlu algıladıkları gözlenmiştir. Söz konusu değişkenler açısından, ikinci sınıfta okuyan öğrenciler ve polis memurları arasında tespit edilen puan farklılıkları ise anlamlı değildir. PMYO birinci sınıf öğrencilerinin *üniversite öğrencilerine ilişkin olumsuz sosyal ilişki algı* düzeyi PMYO ikinci sınıf öğrencilerininkinden daha yüksektir. Başka bir deyişle, PMYO birinci sınıf öğrencileri, üniversite öğrencilerinin sosyal ilişkilerini PMYO ikinci sınıf öğrencilerinden daha olumlu algılamak eğilimindedir. Polis memurlarının üniversite öğrencilerine ilişkin olumsuz sosyal ilişki algısı ise, birinci sınıfta ve ikinci sınıfta okuyan öğrencilerinkinden anlamlı olarak farklı değildir. Gruplar arasında üniversite öğrencilerinin dış görünüşüne ilişkin algı düzeyi açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Katılımcı gruplarının polislik mesleğine yönelik tutum puanları incelendiğinde ise, *polislik mesleğine ilişkin tutum* puanlarının bütün gruplarda anlamlı olarak farklılaştığı gözlenmiştir. Polislik mesleğine ilişkin en olumlu tutuma birinci sınıfta okuyan öğrenciler sahiptir. Onları sırasıyla, ikinci sınıfta okuyan öğrenciler ve polis memurları izlemektedir.

Çalışmada ayrıca, polislik mesleğine yönelik tutum ile diğer değişkenler arasındaki ilişkileri belirlemek için Pearson Tekniği kullanılarak korelasyon analizi yapılmış, sonuçlar Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2’den anlaşılacağı gibi, polislik mesleğine yönelik olumlu tutumlar ile öğrencilere ilişkin algı, polislere ilişkin algı, öğrencilere ilişkin sosyal ahlak algısı, öğrencilere ilişkin olumlu sosyal ilişki algısı, polislere ilişkin sosyal ahlak algısı, polislere ilişkin olumlu sosyal ilişki algısı, polislere ilişkin olumsuz sosyal ilişki algısı ve polislere ilişkin dış görünüm algısı arasında pozitif yönde ve anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Son olarak araştırmada, polislik mesleğine yönelik olumlu tutum ile olumsuz sosyal ilişki ($r = .22, p < .01$) ve dış görünüm ($r = .18, p < .01$) boyutlarına ilişkin iç-grup yanlılığı puanları arasında da pozitif yönde ve anlamlı ilişkiler gözlenmiştir.

Tablo 2. Araştırmada Yer Alan Değişkenler Arasındaki Korelasyonlar

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Öğrencilere İlişkin Algı (1)															
Polislere İlişkin Algı (2)	-,13*														
İç-grup Yanlılığı (3)	-,86***	,62**													
Öğrencilere İlişkin Sosyal Ahlak Algısı (4)	,96**	-,07	-,80**												
Öğrencilere İlişkin Olumsuz Sosyal İlişki (5)	,94**	-,07	-,79**	,91**											
Öğrencilere İlişkin Olumsuz Sosyal İlişki (6)	,63**	-,30**	-,65**	,44**	,47**										
Öğrencilere İlişkin Dış Görünüm Algısı (7)	,61**	-,15**	-,56**	,50**	,45**	,51**									
Polislere İlişkin Sosyal Ahlak Algısı (8)	-,08	,92**	,53**	-,01	-,02	-,29**	-,15**								
Polislere İlişkin Olumsuz Sosyal İlişki Algısı (9)	,01	,88**	,44**	,07	,06	-,19**	-,06	,85**							
Polislere İlişkin Olumsuz Sosyal İlişki Algısı (10)	-,25**	,74**	,58**	-,22**	-,21**	-,24**	-,19**	,46**	,45**						
Polislere İlişkin Dış Görünüm Algısı (11)	-,17**	,75**	,52**	-,14**	-,13*	-,25**	-,06	,57**	,52**	,68**					
Sosyal Ahlak Boyununda İç-grup Yanlılığı (12)	-,89**	,49**	,96**	-,88**	-,81**	-,53**	-,51**	,48**	,34**	,41**	,39**				
Olumsuz Sosyal İlişki Boyununda İç-grup Yanlılığı (13)	-,83**	,53**	,93**	-,77**	-,85**	-,52**	-,43**	,46**	,47**	,42**	,39**	,89**			
Olumsuz Sosyal İlişki Boyununda İç-grup Yanlılığı (14)	-,55**	,67**	,78**	-,42**	-,43**	-,77**	-,43**	,48**	,41**	,80**	,60**	,59**	,59**		
Dış Görünüm Boyununda İç-grup Yanlılığı (15)	-,56**	,58**	,75**	-,47**	-,42**	-,53**	-,79**	,47**	,37**	,56**	,67**	,63**	,56**	,70**	
Polislik Mesleğinin Yönelitik Turum (16)	,14*	,41**	,10	,18**	,19**	-,09	-,02	,42**	,37**	,26**	,27**	,04	,03	,22**	,18**

* $p < .05$, ** $p < .01$

Tartışma

Bu araştırmanın temel amacı, PMYO’da öğrenim görmekte olan birinci ve ikinci sınıf öğrencileri ile aynı okulda görev yapan polis memurlarını iç-grup yanlılığı açısından karşılaştırmaktır. Bu amaç doğrultusunda gruplar, iç-grup yanlılığını ölçmek için kullanılan kişi algısı ölçeğinin alt boyutları olan sosyal ahlak, olumlu sosyal ilişki, olumsuz sosyal ilişki ve dış görünüm algısına ilişkin iç-grup yanlılığı puanları açısından karşılaştırılmıştır. Gruplar iç-grup yanlılığı puanlarının yanı sıra, polislere ve üniversite öğrencilerine ilişkin sosyal ahlak, olumlu sosyal ilişki, olumsuz sosyal ilişki ve dış görünüm algısı ile polislik mesleğine ilişkin tutumları açısından da karşılaştırılmıştır.

Sonuçlar, sosyal ahlak ve olumlu sosyal ilişki alt boyutları açısından değerlendirildiğinde, kısmen de olsa beklenen yönde bulgulara ulaşılmıştır. Söz konusu bulgular sosyal ahlak boyutu açısından incelendiğinde, ikinci sınıfta okuyan öğrencilerin birinci sınıfta okuyan öğrencilerden daha fazla iç-grup yanlılığı sergilediği anlaşılmaktadır. Bu durum, iç grup yanlılığının mesleki deneyimle birlikte arttığı bilgisi ve SKK’nın öngörüsüyle tutarlıdır. İkinci sınıfta okuyan öğrenciler, gerek okulda gördükleri derslerle daha fazla mesleki bilgi ve uygulama edinmiş olmaları, gerekse staj dönemini tamamlamış olmaları nedeniyle birinci sınıfta okuyan öğrencilerden daha fazla mesleki deneyime sahiptir. Bu durum, iki grup arasında gözlenen iç-grup yanlılığı farkına katkı sağlamış olabilir. Ayrıca, gruplar olumlu sosyal ilişki açısından karşılaştırıldığında da en düşük iç-grup yanlılığını mesleki deneyimi en az olan birinci sınıfta okuyan öğrenciler sergilemektedir. En yüksek iç-grup yanlılığı düzeyi ise mesleki deneyimi en fazla olan polis memurlarına aittir. Özetle, iç-grup yanlılığına işaret eden gruplar arası farklılıklar, birinci sınıfta okuyan öğrencilerin sosyal ahlak açısından ikinci sınıfta okuyan öğrencilerden, olumlu sosyal ilişki açısından ise polis memurlarından daha düşük düzeyde bir yanlılık sergilediğini göstermektedir. Sosyal ahlak ve olumlu sosyal ilişki boyutlarında gözlenen iç-grup yanlılığı puanları açısından açıklanmaya değer bir diğer nokta ise, söz konusu boyutlarda ikinci sınıfta okuyan öğrencilerin iç-grup yanlılığı düzeylerinin polis memurlarınınkinden anlamlı olarak farklılaşmamasıdır. İkinci sınıfta okuyan öğrenciler, stajları gereği birinci sınıfta okuyan öğrencilerden daha çok polis memurları ile zaman geçirmektedir. Bu nedenle, üniversite öğrencileri ile bir toplumsal olayda karşı karşıya gelmemiş olsalar da, polis memurlarının üniversite öğrencilerine ilişkin önyargılarından etkilenme olasılıkları vardır. İki grubun iç-grup yanlılığı açısından anlamlı farka sahip olmadığına ilişkin bulgu, bu bilgiler göz önünde bulundularak açıklanabilir.

Araştırma grupları, öğrenci gruplarına yönelik al-

gıları açısından karşılaştırıldığında, araştırmanın ilgili beklentisiyle oldukça uyumlu bulgular elde edilmiştir. Gruplar arasında, sosyal ahlak ve olumlu sosyal ilişki açısından beklenen yönde farklılıklar gözlenmiştir. Söz konusu farklılıklarda, birinci sınıfta okuyan öğrencilerin sosyal ahlak ve olumlu sosyal ilişki açısından üniversite öğrencilerini diğer iki gruptan anlamlı olarak daha olumlu algıladığı tespit edilmiştir. Benzer şekilde, üniversite öğrencilerini sosyal ilişki bağlamında en az olumsuz algılayanlar da birinci sınıf öğrencileridir. Ancak, bu açıdan polis memurlarıyla anlamlı bir farklılık göstermiyor olmaları ilginçtir. Bu durum, diğer iki gruba karşılaştırıldığında polis memurlarının, sosyal kimlik kuramının öngörüsüyle tutarlı olarak sosyal ilişki bağlamında üniversite öğrencilerini olumlu algılamaktan kaçındıklarını, ancak olumsuz algılama söz konusu olduğunda üniversite öğrencilerine o kadar da yanlı yaklaşmadıklarını düşündürmektedir. Olumlu özelliklerle tanımlanmanın daha kıymetli olduğu göz önünde bulundurulduğunda, dış-gruptan bu özelliklerin daha fazla sakınılıyor olması yine sosyal kimlik kuramının iç-grup kayırmacılığı ya da dış grup ayrımcılığı varsayımlarıyla (Brown, Tajfel ve Turner, 1980; Turner, 1980) tutarlı görünmektedir.

Üniversite öğrencileri (dış-grup) ile en fazla karşı karşıya gelen ve onlarla mücadele etme deneyimini en fazla yaşayanlar, mesleğini etkin olarak icra eden polis memurlarıdır. Bu grubun kurumsal destek ve rekabet gibi iş yaşamına ilişkin deneyimleri diğer iki grubunkinden daha fazladır. İç-grup yanlılığının grup deneyimiyle birlikte arttığı yönündeki bilgiyle tutarlı olarak araştırmada, “polis memurlarının iç-grup yanlılığı düzeyinin en yüksek olduğu, onları sırasıyla ikinci ve birinci sınıfta okuyan öğrencilerin izleyeceği” yönündeki denence sınıranmıştır. Ancak, olumsuz sosyal ilişki ve dış görünüm açısından gruplar arasında anlamlı bir iç-grup yanlılığı farkına ulaşamamıştır. Aksine, polis memurlarının söz konusu boyutlardaki iç-grup yanlılığı düzeyinin öğrencilerinkinden anlamlı olarak farklılaşmadığı saptanmıştır. Araştırmada katılımcı olarak yer alan polis memurlarının PMYO’da görev yapan polis memurları olması, bu beklenenmedik duruma kısmen de olsa açıklama sağlamaktadır. Dış-grup olarak ele alınan üniversite öğrencileri ile toplumsal olaylarda karşı karşıya gelen polisler il emniyet müdürlüklerinde görev yapan çevik kuvvet polisleridir (Mevzuat Bilgi Sistemi, 2011). PMYO’da görev yapan polis memurları bu anlamda düşünülenin aksine, dış-grupla (üniversite öğrencileriyle), onlara ilişkin algılarını birinci ve ikinci sınıfta okuyan öğrencilerinkinden farklılaştıracak düzeyde deneyim yaşamamış olabilirler. Çalışmanın sınırlılıklarından biri olan bu durumun tekrar yaşanmaması için, sonraki çalışmalarda, konun bir de PMYO’da görev yapan polis memurları yerine çevik kuvvette çalışan polislerin dahil olduğu bir grup üzerinden incelenmesi önerilmektedir.

Ayrıca, PMYO öğrencileri mesleğe başladıklarında görev yapacakları muhtemel birimlerden birinin çevik kuvvet şube müdürlükleri olduğunu bilmektedir. Bu durumun, içinde yer almasalar da medyadan tanıklık ettikleri polislerle üniversite öğrencilerinin karşı karşıya geldiği toplumsal olaylar karşısında polisten yana tavır almalarını kolaylaştıracağı tahmin edilmektedir. Böylesi bir iç-grup özdeşleşmesi olasılığının, söz konusu PMYO öğrencilerinin üniversite öğrencilerine ilişkin algılarını polis memurlarıninkine yaklaştırmış olabileceği düşünülmektedir. Tutum konusunda yapılan temel çalışmalar, tutum ya da önyargının hedefi olan kişi ya da gruplarla karşı karşıya gelinmediğinde, tutumun davranışa ya da ilgili kişi veya gruplara önyargıya dönüşmesinin daha kolay olabileceğine işaret etmektedir (Herek ve Capitanio, 1996; Kağıtçıbaşı, 2005; La Pierre, 1934; Miller, Smith ve Mackie, 2004; Pettigrew ve Tropp, 2006). Bu durum, öğrencilerin algılarını polis memurlarıninkine yaklaştırmış ve bu nedenle de olumsuz sosyal ilişki ve dış görünüm yanlılığı açısından aralarındaki fark ortadan kalkmış olabilir.

Araştırma grupları arasında olumsuz sosyal ilişki ve dış görünüm açısından anlamlı bir iç-grup yanlılığı farkının gözlenmemesinin diğer bir nedeni, bu boyutların düzeyini belirlemede kullanılan ölçek maddelerinin (kinci-affedici, iddiacı-uyumlu, ukala-ukala değil, aç güzlü-tok gözülü, züppe-züppe değil, kuşkucu-kuşkucu değil, gülünç-gülünç değil ve pasaklı-tertipli, kirli-temiz, şık-rüküş) iç-grup ve dış-grup arasındaki ilişki ile yeterince ilgili olmaması, diğer bir deyişle, polisler ve öğrencilerin karşı karşıya geldiği toplumsal olaylarla ilgili özellikleri (örn; yasalara uyma, toplum yararı gözetme, şiddete başvurma gibi) kapsamaması olabilir. Turner'ın (1978) iç-grubun sosyal kimliğine dair özellikler veya değerlendirmelere ilişkin karşılaştırmalarda iç-grup yanlılığının daha yüksek olacağı bulgusu göz önüne alındığında bu değerlendirme yazınla tutarlı görünmektedir. Sosyal kimlik kuramına göre bireyler her ne kadar kendi gruplarına olumlu, dış gruba karşı olumsuz genellemeler yapıyor olsalar da kayırmacılığın en belirgin olarak görüldüğü alanlar sosyal kimliğe ait özelliklerdir (Sachdev ve Bourhis, 1987; Oakes ve Turner, 1980; Tajfel, 1970; Tajfel ve Turner, 1979).

Araştırmada, polislere yönelik en olumlu algıya polis memurlarının sahip olduğu ve bu grubu sırasıyla ikinci ve birinci sınıfta okuyan öğrencilerin izlediği yönündeki beklenti doğrulanmamıştır. Beklenenin aksine, birinci sınıfta okuyan öğrencilerin polislere yönelik olumlu algı düzeyi ikinci sınıfta okuyan öğrenciler ve polislerinkinden anlamlı olarak yüksektir. Bu değişken açısından polis memurları ve ikinci sınıfta okuyan öğrenciler arasındaki fark ise anlamlı değildir. Can ve Yazılıtaş'ın (2006) çalışmasında PMYO birinci sınıf ve ikinci sınıf öğrencilerinin okulda yaşadıkları sorun-

lar açısından farklılaştıkları görülmektedir. İkinci sınıf öğrencileri, amirleri (polislerle) ile ilişkilerinde, birinci sınıflardan daha çok sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Birinci sınıf öğrencileri ise, daha çok ikinci sınıf öğrencilerinin devrecilik (üst sınıfların alt sınıflar üzerinde üstünlük kurma çabası) gibi tavırlarından şikayet etmektedir. Bu bulgular, ikinci sınıfta okuyan öğrencilerle karşılaştırıldığında birinci sınıfta okuyan öğrencilerin polisleri daha olumlu algılaması ile tutarlılık göstermektedir. İkinci sınıfta okuyan öğrencilerin polisleri değerlendirirken okulda görev yapan amirlerini dikkate aldıkları ve onlarla sorun yaşadıkları düşünülürse, amirlerinden onlar gibi şikayetçi olmayan birinci sınıfta okuyan öğrencilerin polisleri ikinci sınıfta okuyan öğrencilerden daha olumlu algılaması şaşırtıcı değildir.

Sonuçlar, "polislik mesleğine yönelik olumlu tutumlar arttıkça, bu tutumun nesnesi olan iç-gruba ilişkin yanlılığın da artacağı ve katılımcı grupları içinde polislik mesleğine yönelik en olumlu tutuma polis memurlarının sahip olacağı, onları sırasıyla ikinci ve birinci sınıfta okuyan öğrencilerin izleyeceği" yönündeki denence açısından da incelenmiştir. Polislik mesleğine ilişkin olumlu tutumların araştırma gruplarına göre beklenen doğrultuda olmasa da anlamlı olarak farklılaştığı anlaşılmıştır. Polislik mesleğine ilişkin en olumlu tutuma birinci sınıfta okuyan öğrencilerin sahip olduğu, onları sırasıyla ikinci sınıfta okuyan öğrenciler ve polis memurlarının izlediği belirlenmiştir. Bu sonuç, mesleki deneyimle açıklanabilmektedir. Mesleki deneyimi en fazla olan polislerin ve kısmen mesleki deneyimi olan ikinci sınıfta okuyan öğrencilerin stres, baskı ve tükenmişlik yaşantılarının daha fazla olduğu düşünülmektedir (Gül, 2008; Sever ve Cinoğlu, 2010; Şanlı ve Akbaş, 2008). Birinci sınıfta okuyan öğrenciler ise, mesleğin bu olumsuz yönleriyle henüz karşılaşmamıştır. Bu durumun, onların polislik mesleğine ilişkin tutumlarının, diğer iki grubunkinden daha olumlu olmasında etkili olduğu tahmin edilmektedir.

Araştırmada ayrıca, katılımcıların polislik mesleğine yönelik olumlu tutumları arttıkça polislere yönelik olumlu algı düzeylerinin de artacağı beklenmiştir. Bulgular bu denenceyi doğrulamıştır. Polislik mesleğine ilişkin olumlu tutumlar ile polislere yönelik olumlu algı, polislere ilişkin sosyal ahlak algısı, polislere yönelik olumlu sosyal ilişki algısı ve polislere yönelik olumsuz sosyal ilişki algısı (bu algı boyutundan alınan yüksek puanlar düşük düzeyde olumsuz sosyal ilişki algısına karşılık gelmektedir) arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Söz konusu denence, bir mesleğe yönelik tutumların olumlu olmasının o mesleği oluşturan grubun elemanlarına yönelik algıların da olumlu olacağı beklentisini ifade etmektedir. Kağıtçıbaşı (2005), insanların birbiriyle ilişkili tutumlarında büyük ölçüde tutarlı olma eğilimi gösterdiğini belirtmektedir. Bu tutarlılık

eğilimi, tutum öğeleri arasında, tutumlar arasında, düşünme biçimleri ve davranışlar arasında da görülmektedir. Ayrıca, sosyal kimlik kuramı açısından bakıldığında da, katılımcıların kendilerini bir grup altında toplayan temel değişken olan polislik mesleğine karşı olumlu tutuma sahip olmaları beklenen yöndedir. Katılımcıların, farklı düzeylerde de olsa kendilerini polislik mesleği ile tanımladıkları düşünüldüğünde, bu mesleğe ilişkin algı ve tutumlarının olumlu olması beklentilerle tutarlı görünmektedir (Kağıtçıbaşı, 2005; Tajfel, 1982; Turner, 1982). Şahin ve Yavuz'un (2009) çalışmasının sonuçlarına göre, ilköğretim okulu öğretmenlerinin mesleki tutumları olumlu yönde arttıkça okul iklimine yönelik görüşleri de olumlu yönde artmaktadır. Öğretmenlerin mesleki tutumlarını oluşturan bileşenlerden biri mesleği sürdürdükleri ortamdır. Ayrıca okul ikliminin öğelerinden biri de okulda yönetici ve çalışan olarak bulunan öğretmenlerdir. Öğretmenlerin mesleğe ilişkin tutumları olumlu yönde arttıkça mesleği oluşturan bir bileşen olan okul iklimine yönelik sahip oldukları olumlu görüşler de artmaktadır. Bu yönüyle Şahin ve Yavuz'un çalışması bu araştırmanın sonuçlarıyla tutarlılık göstermektedir.

Sınırlılık ve Öneriler

Bu çalışmanın sınırlılıklarından ilki, katılımcı gruplarından birini oluşturan polislerin PMYO'da görev yapan polisler olması, bürokratik nedenlerle verilerin toplandığı dönemde diğer polis gruplarına ulaşılamamış olmasıdır. İl Emniyet Müdürlükleri bünyesinde çalışan çevik kuvvet, asayiş, terörle mücadele gibi birimlerde çalışan polislerle yürütülecek çalışmalardan farklı sonuçlar elde edilebileceği düşünülmektedir. Bir diğer sınırlılık ise iç-grup yanlılığını değerlendirmede kullanılan ölçeğin kişisel özellikler boyutunda bir iç-grup yanlılığını ifade etmesidir. Polisler ve öğrencilerin karşı karşıya geldiği toplumsal olaylarla ilgili, mesleki deneyimden etkilenen özellikleri de (örn., yasalara uyma, toplum yararı gözetme, şiddete başvurma gibi) kapsayan değerlendirmelere yönelik bir yanlılık araştırması katkı sağlayıcı olabilir. Ayrıca, üniversite öğrencilerini de kapsayan bir örnekleme yürütülecek olan benzer bir çalışmanın polisler ve üniversite öğrencileri arasında iç-grup yanlılığı açısından bir karşılaştırma yapma olanağı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu nedenle sonraki çalışmalarda, bu çalışmada amaç dışı bırakılmış olan öğrenci grubunun da dikkate alınması önerilmektedir. Araştırmanın bir diğer önerisi ise, grupla özdeşleşme değişkeni üzerinedir. Bir gruba ait hissetmenin ve iç-grup yanlılığının en önemli belirleyenlerinden biri grupla özdeşleşmedir (Brown, 2000; Sherif ve ark., 1961). İç-grup yanlılığı konusunda yapılacak olan sonraki çalışmalarda bu değişkenin de dikkate alınması, daha kapsamlı bulgulara ulaşılması açısından yararlı olacaktır.

Kaynaklar

- Anadolu Ajansı, (2011a), *Öğrencilerden polis hakkında suç duyurusu*. 5 Mart 2011, <http://www.aa.com.tr/tr/ogrencilerden-polis-hakkinda-suc-duyurusu.html>
- Anadolu Ajansı, (2011b), *Öğrenci eyleminde arbede*. 5 Mart 2011, <http://www.aa.com.tr/tr/ogrenci-eyleminde-arbede.html>
- Billig, M. ve Tajfel, H. (1973). Social categorization and similarity in intergroup behaviour. *European Journal of Social Psychology*, 3(1), 27-52.
- Brewer, M. B. (1999). The psychology of prejudice: ingroup love or outgroup hate? *Journal of Social Issues*, 55(3), 429-444.
- Brown, R. J., Tajfel, H. ve Turner, J. C. (1980). Minimal group situations and intergroup discrimination: Comments on the paper by Aschenbrenner and Schaefer. *European Journal of Social Psychology*, 10(4), 399-414.
- Brown, R. (2000). Social Identity Theory: past achievements, current problems and future challenges. *European Journal of Social Psychology*, 30, 745-778.
- Can, Y. ve Yazılıtaş, A. (2006). Polis meslek yüksek okulu öğrencilerinin meslek seçimine etki eden faktörler ve okullarını algılama biçimleri (Geleceğin polis memurları kimler?). *Polis Bilimleri Dergisi*, 8(2), 73-96.
- Chen, Y. F. (2009). Job stress and performance: a study of police officers in central taiwan. *Social Behavior and Personality*, 37(10), 1341-1356.
- Chopko, B. A. (2010). Posttraumatic distress and growth: an empirical study of police officers. *American Journal of Psychotherapy*, 64(1), 55-72.
- Dökmen, Z. Y. (1997). Kişi Algısı Ölçeği'nin faktör yapısı, geçerliliği ve güvenilirliği. *3P Psikoloji Psikiyatri Psikofarmakoloji Dergisi*, 5(3) 202-211.
- Dökmen, Z. Y. (2000). Kendi cinsiyetindekilere ve diğer cinsiyetlere ilişkin algı, cinsiyet rolleri ve depresyon ilişkileri. *Kriz Dergisi*, 8(1), 9-19.
- Euwema, M. C., Kop, N. ve Bakker, A. B. (2004). The behaviour of police officers in conflict situations: how burnout and reduced dominance contribute to better outcomes. *Work & Stress*, 18(1), 23-38.
- Erez, M. (1994). Toward a model of cross-cultural industrial and organizational psychology. H. C. Triandis, M. D. Dunnette ve L. M. Hough, (Ed.), *Handbook of industrial and organizational psychology* içinde (559-608). Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press.
- Gül, K. S. (2008). Police job stress in the USA. *Polis Bilimleri Dergisi*, 10(1), 1-13.
- HaberTürk, (2011). *Polise orantısız güç hapsi*. 20 Ağustos 2011, <http://www.haberturk.com/dunya/haber/649200-4-polise-orantisiz-guc-hapsi>
- Harrison, D. A., Newman, D. A. ve Roth, P. L. (2006). How important are job attitudes? meta-analytic comparisons of integrative behavioral outcomes and time sequences. *Academy of Management Journal*, 49(2), 305-325.
- Herek, G. M. ve Capitanio, J. P. (1996). "Some of my Best Friends": intergroup contact, concealable stigma, and heterosexuals' attitudes toward gay men and lesbians. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 22(4), 412-424.
- Hortaçsu, N. (1998). *Grup içi ve gruplar arası süreçler*. Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- Jayan, C. (2006). Emotional competence, personality and job attitudes as predictors of job performance. *Journal of the Indian Academy of Applied Psychology*, 32(2), 135-144.

- Judge, T. A. ve Kammeyer-Mueller, J. D. (2012). Job attitudes. *Annual Review of Psychology*, 63, 341-367.
- Johnson, L. B., Todd, M. ve Subramanian, G. (2005). Violence in police families: work-family spillover. *Journal of Family Violence*, 20(1), 3-12.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2005). *Yeni insan ve insanlar* (10. baskı). İstanbul: Evrim Yayınevi.
- La Pierre, R. T. (1934). Attitudes vs. actions. *Social Forces*, 13, 230-237.
- Lipponen, J. ve Leskinen, J. (2006). Conditions of contact, common in-group identity, and in-group bias toward contingent workers. *The Journal of Social Psychology*, 146(6), 671-684.
- Mevzuat Bilgi Sistemi, (2011). *Polis çevik kuvvet yönetmeliği*. 01 Mayıs 2011, <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.9225&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=cevik%20kuvvet>
- Miller, D. A., Smith, E. R. ve Mackie, D. M. (2004). Effects of intergroup contact and political predispositions on prejudice: role of intergroup emotions. *Group Processes & Intergroup Relations*, 7, 221-237.
- Murat, M. ve Uygun, Ö. (2004). Polislik mesleğine ilişkin tutum ölçeği geliştirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(3), 64-71.
- Oakes, P. J. ve Turner, J. C. (1980). Social categorization and intergroup behavior: Does minimal intergroup discrimination make social identity more positive? *European Journal of Social Psychology*, 10, 295-301.
- Pettigrew, T. F. ve Tropp, L. R. (2006). A meta-analytic test of intergroup contact theory. *Journal of Personality and Social Psychology*, 90(5), 751-783.
- Polis Akademisi Başkanlığı, (2010). *Okutulan dersler*. 20 Aralık 2010, <http://pmyo.pa.edu.tr/index.php?pid=22>
- Riketta, M. (2008). The causal relation between job attitudes and performance: A meta-analysis of panel studies. *Journal of Applied Psychology*, 93(2), 472-481.
- Saari, L. M. ve Judge, T. A. (2004). Employee attitudes and job satisfaction. *Human Resource Management*, 43(4), 395-407.
- Sachdev, I. Ve Bourhis, R. Y. (1987). Status differentials and intergroup behaviour. *European Journal of Social Psychology*, 17, 277-293.
- Sakallı, N. (2001). *Sosyal etkiler, kim kimi nasıl etkiler?* (3. baskı). Ankara: İmge Kitabevi.
- Schleicher, D. J., Watt, J. D. ve Greguras, G. J. (2004). Reexamining the job satisfaction-performance relationship: the complexity of attitudes. *Journal of Applied Psychology*, 89, 165-77.
- Sever, M. ve Cinoğlu, H. (2010). Amerikan polisinde iş stresinden kaynaklanan aile içi şiddet olaylarının sosyolojik ve istatistiksel analizi. *Polis Bilimleri Dergisi*, 12(1), 125-146.
- Sherif, M., Harvey, O. J., White, B. J., Hood, W. R. ve Sherif, C. W. (1954/1961). *Intergroup conflict and cooperation: The robbers cave experiment*. 10 Mart 2012, <http://m.friendfeed-media.com/d9487a89bebe9e28b3edc16f4dea8e54d7fbd568>
- Singer, M. S. ve Singer, A. E. (1985). Self and other perceptions of the police and university students in New Zealand. *The Journal of Social Psychology*, 25(6), 729-733.
- Storm, K. ve Rothmann, S. (2003). A psychometric analysis of the maslach burnout inventory-general survey in the south african police service. *South African Journal of Psychology*, 33(4), 219-226.
- Şahin, İ. (2007). Polis meslek yüksek okulu öğrencilerinin başa- rılarını etkileyen faktörler: Adile Sadullah Mermerci PMYO'da bir uygulama. *Yayınlanmamış yüksek lisans tezi*, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Şahin, K. ve Yavuz, Y. (2009). İlköğretim okulu öğretmenlerinin mesleki tutumları ile okul iklimi arasındaki ilişki. *The 1st International Congress of Educational Research*, 1-3 Mayıs, Çanakkale Onsekiz Mart University.
- Şanlı, S. ve Akbaş, T. (2008). Adana ilinde çalışan polislerin tükenmişlik düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Polis Bilimleri Dergisi*, 10(2), 1-24.
- Tajfel, H., Billig, M. G., Bundy, R. P. ve Flament, C. (1971). Social categorization and intergroup behaviour. *European Journal Of Social Psychology*, 1(2), 149-178.
- Tajfel, H. (1978). Social categorization, social identity and social comparison. H. Tajfel, (Ed.), *Differentiation between social groups: studies in the social psychology of intergroup relations* içinde (61-76). London: Academic Press.
- Tajfel, H. (1982). Social psychology of intergroup relations. *Annual Review of Psychology*, 33, 1-39.
- Tajfel, H. ve Turner, J. C. (1979). An integrative theory of intergroup conflict. W. G. Austin ve S. Worchel, (Ed.), *The social psychology of intergroup relations* içinde (33-47). Pacific Grove, CA: Brooks/Cole.
- Tajfel, H. ve Turner, J. C. (1986). The social identity theory of intergroup behavior. S. Worchel ve W. Austin, (Ed.), *The social psychology of intergroup behavior* içinde (7-24). Chicago, IL: Nelson Hall.
- TRT, (2011). 20 Ağustos 2011, <http://www.trt.net.tr/Haber/HaberDetay.aspx?HaberKodu=3fbcd0a6-4ed6-410e-b794-8b229c61a37e>
- Turner, J. C. (1975). Social comparison and social identity: Some prospects for intergroup behaviour. *European Journal Of Social Psychology*, 5(1), 5-34.
- Turner, J. C., Brown, R. J. ve Tajfel, H. (1979). Social comparison and group interest in ingroup favouritism. *European Journal of Social Psychology*, 9, 187-204.
- Turner, J. (1978). Social comparison, similarity and ingroup favouritism. H. Tajfel, (Ed.), *Differentiation between social groups: studies in the social psychology of intergroup relations* içinde (235-250). London: Academic Press.
- Turner, J. C. (1980). Fairness or discrimination in intergroup behavior? A reply to Branthwaite, Doyle and Lightbown. *European Journal of Social Psychology*, 10(2), 131-147.
- Turner, J. C. (1982). Towards a cognitive redefinition of the social group. H. Tajfel, (Ed.), *Social identity and intergroup relations* içinde (15-40). New York: Cambridge University Press.
- Woody, R. H. (2006). Family interventions with law enforcement officers. *The American Journal of Family Therapy*, 34, 95-103.
- Van Bavel, J. J., Packer, D. J. ve Cunningham, W. A. (2008). The neural substrates of in-group bias: A functional magnetic resonance imaging investigation. *Psychological Science*, 19(11), 1131-1139.
- Verkuyten, M. (2003). Ethnic in-group bias among minority and majority early adolescents: the perception of negative peer behaviour. *British Journal of Developmental Psychology*, 21, 543-564
- Visser, P. S. (2004). *Attitude*. Kuper, A. ve Kuper, J., (Ed.), *The social science encyclopedia* (3. Baskı) içinde (45-47). New York: Routledge.
- Zedeck, S., Middlestadt, S. ve Hayes, E. (1981). Police work values: a comparison of police science students and current officers. *Journal of Occupational Psychology*, 54, 187-194.

Summary

Attitudes and In-Group Bias towards the Profession of Police Officer

Derya Hasta
Ankara University

Gökhan Arslantürk
Polis Akademisi Kayseri Meslek Yüksek Okulu

University students and police commonly confront each other in students' protests. According to the social identity theory, this eventually results in police officers' perceiving themselves as in-group and the university students as out-group, which in turn leads to police officers' exhibiting in-group bias, or put differently, evaluating themselves more positively than students. The focus of the present study pertains to this very prediction of the theory; the study intends to examine the in-group bias of police officers working at police vocational high schools and of the first and second grade students attending to the same schools, in relation with how they compare themselves to the university students.

The social identity theory asserts that positive social identity is closely related to the extent to which one perceives his or her own group different in a positive sense, after making comparisons between the in-group, of which he or she is a member, and other related out-groups. In other words, a positive social identity is formed through positive evaluations of the in-group that a person himself or herself belongs to. Therefore, individuals who are seeking a positive identity tend to favor their own groups and look down on others when making a social comparison of their own groups and others. According to Tajfel and Turner (Tajfel and Turner, 1986; Turner, 1980; 1983), who are the fathers of the social identity theory, this discrimination, defined as in-group bias, may emerge at varying degrees depending on the place of their own group among the other groups.

Membership in any group can end up with in-group bias. As stated earlier, here, in-group bias is analyzed focusing on the members of the police profession as the in-group, and university students, whom they frequently confront, as the out-group.

In the study, students of police vocational high schools, who consider the police profession as their in-group, because they see themselves as prospective police officers (Dökmen, 1997), yet at the same time, as the group who differ from them as regards professional

values, are dealt with as a group separate from police officers. The study also includes second year students. Having taken more core courses and gained professional experience in practice training, second year students of police vocational high schools are more experienced. Therefore, the study involves not only the police officers and university students in general, but also, in separate groups, the first and second year students of police vocational high schools.

The present study intends to analyze, in particular, the in-group bias of police officers and the students of Police Vocational High Schools. For this reason, in this study, the university students function as the out-group, against which the police officers will compare themselves, and discovering their in-group/out-group evaluations is out of the scope of the study.

Method

Sample

The sample is a total of 341 people, who are composed of 264 students from Kayseri Police Vocational High School and 77 police officers who work at the same school. All the participants are male, and their age range is 18-51, with the average age of 24.77 ($SD = 7.70$). A total of 144 (42.2 %) are first year students; 120 (35.2 %) are second year students; 52 (15.2 %) are police officers, and 25 (7.3 %) are ranked personnel.

Materials

The main data collection tools used in the study are personal information form, The Person Perception Scale (Dökmen, 1997), and Attitude Scale specifically developed for the police profession by Murat and Uygun (2004).

Procedure

The data collection was carried out after the necessary approvals were obtained from the Directorate of

Police Academy. The data collection tools were applied to students in the classroom setting and the social spaces of the school, and they were applied to police officers at the workplace.

Results

A multivariate analysis of variance (MANOVA) was conducted to compare the groups in terms of scale scores. Scheffé Test was then utilized to identify which groups cause the differences in the scores.

A comparison of groups according to *the social ethics dimension of in-group bias* revealed that first year students exhibit less in-group bias than second year students. The level of in-group bias as regards the dimension of social ethics did not differ significantly between police officers, and first and second year students. Furthermore, it was observed that first year students' *in-group biases as regards the dimension of positive social relations* were less than police officers'. However, as regards this variable, second year students did not differ significantly from first year students and police officers. However, it was found that the negative social relations between the groups and in-group bias differences pertaining to physical appearance were insignificant.

A comparison of the participating groups according to their *perception of police officers' social ethics* revealed that the group that has the most positive perception of police officers' social ethics is the first year students. This group is followed by second year students, and then by the police officers. The analysis of the findings according to *positive perception of police officers' social relations* demonstrated that first year students have a more positive perception of police officers' social relations than the second year students and police officers do. However, the difference observed between second year students and police officers as regards positive perception of police officers' social relations is not significant. First year students' negative perception of police officers' social relations is, similarly, significantly higher than that of the other two groups (the higher the scores that belong to negative perception of social relations are, the lower the level of negative perception of social relations is). A significant difference was not observed in this dimension between the second year students and police officers, either. The groups assigned scores reflecting their perceptions of *the physical appearance of police officers*. The comparison of these perception scores showed that the first and second year students' perception of police officers' physical appearance is higher than the police officers' perception of it. The perceptions of first and second year students concerning police officers' physical appearance, however, were not significantly different.

Perceptions related to students' *social ethics* and *social relations* were also analyzed. An analysis of the three groups demonstrated that, as regards both aspects, first year students of police vocational high school perceive university students more positively than second year students of police vocational high school and police officers. However, there is not a significant difference between the scores of second year students and police officers. Negative perception of university students' social relations is higher in first year police vocational high school students than in second year police vocational high school students. That is, first year police vocational high school students have the tendency to perceive university students' social relations more positively than second year police vocational high school students (the higher the scores that belong to negative perception of social relations are, the lower the level of negative perception of social relations is). Police officers' negative perception of university students' social relations does not differ significantly from that of first and second year police vocational high school students. No significant difference between the groups was identified pertaining to perception level of university students' physical appearance.

The examination of scores on the participant groups' attitudes to the police profession demonstrates that the attitude scores differ significantly across all groups. It is the first year students that have the most positive attitude to the police profession. They are followed by second year students, and then by police officers.

Discussion

When the results are analyzed according to the aspects of social ethics and positive social relations, it is seen that the results are as expected though partially. When these findings are examined with respect to social ethics, it is observed that second year students have greater levels of in-group bias than first year students. This is in accord with the view that in-group bias increases with the professional experience and with the prediction of social identity theory. Second year students have greater professional experience than first year students do for two reasons; first, they obtained greater knowledge and were involved in professional activities more during the core courses they receive, and second, they have completed the training period. Actually, this might have contributed to the in-group bias difference observed in the two groups. Furthermore, when the groups are compared as to positive social relations, it is seen that the lowest levels of in-group bias are exhibited by the first year students, who have the least professional experience, while the highest levels of it are exhibited by police officers, who have the highest professional experience. To sum

up, the differences among groups which indicate in-group bias point at the following: first year students have less strong in-group bias than second year students as regards social ethics, and they have less strong in-group bias than police officers as regards positive social relations. Regarding the in-group bias scores on social ethics and positive social relations dimensions, another point that is worth underlying is that in-group bias levels of second year students differ significantly from those of police officers. Second year students spend greater time with police officers than the first year students do, for it is required by their practice training. Thus, it is likely that the police officers will be influenced by their prejudice against university students even though they have never encountered each other in a public demonstration. The finding which points at the fact that the two groups are not significantly different from each other in terms of in-group bias can be explained in the light of this.

The research groups and student groups were also analyzed with respect to their perceptions of student groups; the findings that emerged were in good accord with the assumptions of the social identity theory. The differences observed among the groups in terms of social ethics and positive social relations were also as expected. In these differences, it was identified that first year students perceive university students more positively than they perceive the other two groups as to social ethics and positive social relations. Similarly, first year students have the least negative perceptions about university students' social relations. It is, however, interesting that they are not significantly different from police officers in this aspect. This brings to mind that, when compared with the other two groups, police officers consistently would rather not perceive university students' social

relations positively, which is consistent with what the social identity theory proposes, yet as to negative perception, they do not really approach university students with bias, either. As being associated with positive attributes is of greater value, the fact that they particularly refrain from describing the out-group with these attributes again seem to be reflections of in-group favoritism, or out-group discrimination, assumptions of social identity theory (Brown, Tajfel ve Turner, 1980; Turner, 1980).

Some of the findings are contrary to the expectations. For example, first year students' positive perception of police level is significantly higher than second year students' and police officers'. As regards this aspect, there is not a significant difference between police officers and second year students. Can and Yazılıtaş (2006) point at variations between the problems encountered by first and second year police vocational high school students. Second year students reported that they have more problems in their relations with the chief officers, or superiors, than the first year students do. Similarly, first year students complain about second year students' imposing "graduate fellowship" on the first year students, i.e. second year students' acting in an air of superiority to first year students. When compared with the second year students, these findings are in accord with the first year students' more positive perceptions of police officers. Actually, when evaluating police officers in general, second year students consider the chief police officers who work at their schools, and they do have problems with them, Therefore, it should come as no surprise that, unlike the second year students, first year students are content with their seniors, and thus have a more positive perception of police officers than do the second year students.